

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران مرکزی
دانشکده ادبیات و علوم انسانی، گروه فقه و مبانی حقوق اسلامی
پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)
گرایش: فقه و مبانی حقوق اسلامی

عنوان:

بررسی فقهی حقوقی اشتغال زنان با رویکردی بر قوانین عربستان

استاد راهنما:

دکتر علی بهرامی نژاد

پژوهشگر:

سیده رقیه حسینی

تابستان ۱۳۹۳

تقدیم به:

دو بزرگوار و سستی زندگیم، پدر و مادر مهربان و گرانقدرم

و تقدیم به همسر خوب و صبورم که همواره یار و پشتیبان من بوده و هست

و تقدیم به در دانه زندگیم، دختر نازنینم راضیه

مشکر و قدردانی:

باسپاس بیکران به درگاه خداوند قادر متعال و اکنون که کارتدوین و نگارش این پژوهش به پایان رسیده است بر خود لازم می دانم به مصداق حدیث شریف «من لم یسکر المخلوق لم یسکر الخالق» تقدیر و تشکر نمایم از جناب آقای دکتر علی بهرامی نژاد که در تمام مراحل تدوین این پایان نامه مراراً همایی و ارشاد فرمودند و در پیشبرد مراحل انجام این پژوهش مرایاری دادند و توفیقات ایشان را از خدای عزوجل خواهان و خواستارم.

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب سیده رقیه حسینی دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی ۹۰۱۲۷۶۸۵۱ در رشته فقه و مبانی حقوق اسلامی که در تاریخ ۹۳/۶/۱۹ از پایان نامه خود تحت

عنوان: بررسی فقهی حقوقی اشتغال زنان با رویکردی بر قوانین عربستان

با کسب نمره و درجه دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:

۱- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.

۲- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هر گونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی:

تاریخ و امضاء

بسمه تعالی

در تاریخ : ۹۳/۶/۱۹

دانشجوی کارشناسی ارشد خانم سیده رقیه حسینی از پایان نامه خود دفاع نموده و با

نمره به حروف و با درجه مورد تصویب قرار گرفت .

امضاء استاد راهنما :

بسمه تعالی
 دانشگاه آزاد اسلامی - واحد تهران مرکزی
 دانشکده ادبیات و علوم انسانی
 (این چکیده به منظور چاپ در پژوهش نامه دانشگاه تهیه شده است)

کد شناسایی پایان نامه: ۱۰۱۲۰۴۰۷۹۲۲۰۳۳	واحد ۱۰۱
نام واحد دانشگاهی: تهران مرکزی	
عنوان پایان نامه: بررسی فقهی حقوقی اشتغال زنان با رویکردی بر قوانین عربستان	
نام و نام خانوادگی: سیده رقیه حسینی شماره دانشجویی: ۹۰۱۲۷۶۸۵۱ رشته تحصیلی: فقه و مبانی حقوق اسلامی	تاریخ شروع: ۹۲/۰۸/۲۳ تاریخ اتمام پایان نامه: ۹۳/۶/۱۹
استاد راهنما: دکتر علی بهرامی نژاد	
چکیده پایان نامه (شامل خلاصه ، اهداف ، روشهای اجرا و نتایج به دست آمده) :	
<p>پژوهش حاضر به منظور « بررسی فقهی حقوقی اشتغال زنان با رویکردی بر قوانین عربستان » انجام شده است. اشتغال زنان به معنای کار درآمد زا، به خودی خود هیچ ممنوعیتی در اسلام ندارد، بلکه به عنوان یک واقعیت مفروض گرفته شده است، و اسلام حقوق زن و مرد در کار و تلاش را به رسمیت شناخته و تفاوتی بین ایشان قائل نیست. زن مسلمان با حفظ هویت اسلامی خود هیچ گونه منعی برای اشتغال ندارد. اما در جایی که به مصالح مهم تر به ویژه ایفای نقش مادری و همسری و حفظ پاک دامنی و سلامت اخلاقی جامعه آسیب برساند، ناپسند شمرده شده است، در شرایط موجود، اشتغال زنان با انگیزه هایی همچون، نیازهای معیشتی خود و خانواده، کسب تجربه و موقعیت، افزایش اعتماد به نفس و تعامل اجتماعی، خود باوری، تأمین ایمنی آینده خود و خانواده، وظیفه گرایی و خدمت رسانی، از انگیزه های مثبت و معقول به شمار می آیند ولی هنگامی که انگیزه های مالی در شکل زیاده خواهی، چشم و هم چشمی و تجمل گرایی بروز کند، نمی توان موافقت اسلام را با چنین انگیزه هایی انتظار داشت. در عربستان سعودی اشتغال زنان ممنوع نیست اما شرایط و محدودیت های بسیاری وجود دارد، با توجه به این نکته که، اگر زنان یک جامعه به حقوق انسانی خود دست نیابند، هرگز نمی توانند مادرانی شایسته و همسرانی مناسب برای فرزندان و شوهران خود باشند لذا وضع قوانینی که از حقوق اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی زنان حمایت کند در کشور عربستان ضروری می باشد. صاحب نظران مسائل اقتصادی و اجتماعی به این نتیجه رسیده اند که کرامت و شرافت انسانی عنصر اصلی شخصیت انسان را تشکیل می دهد. زن و مرد از این حیث، هیچ گونه تفاوتی ندارند. اما لازمه اش این نیست که آنان از حقوق مشابه برخوردار شوند برای اینکه بین آن دو از جهات مختلف تفاوت وجود دارد و تفاوت در حقوق و تکالیف و مجازاتها آنها را از همدیگر متمایز می کند، و این تفاوت ناشی از مقتضیات جسمی و روحی آن دو بوده و نه تنها ظلم و تبعض در حق آنان نیست بلکه عین عدالت و مطابق با مقتضیات جسمی و روحی آنان می باشد</p> <p>کلید واژه ها: زنان، اشتغال، اسلام، مشارکت، قوانین، جامعه، کار</p>	

مناسب است
 مناسب نیست

نظر استاد راهنما برای چاپ در پژوهش نامه دانشگاه

تاریخ و امضا:

چکیده

پژوهش حاضر به منظور «بررسی فقهی حقوقی اشتغال زنان با رویکردی بر قوانین عربستان» انجام شده است. اشتغال زنان به معنای کار درآمد زا، به خودی خود هیچ ممنوعیتی در اسلام ندارد، بلکه به عنوان یک واقعیت مفروض گرفته شده است، و اسلام حقوق زن و مرد در کار و تلاش را به رسمیت شناخته و تفاوتی بین ایشان قائل نیست. زن مسلمان با حفظ هویت اسلامی خود هیچ گونه منعی برای اشتغال ندارد. اما در جایی که به مصالح مهم تر به ویژه ایفای نقش مادری و همسری و حفظ پاک دامنی و سلامت اخلاقی جامعه آسیب برساند، ناپسند شمرده شده است، در شرایط موجود، اشتغال زنان با انگیزه هایی همچون، نیازهای معیشتی خود و خانواده، کسب تجربه و موقعیت، افزایش اعتماد به نفس و تعامل اجتماعی و خود باوری، تأمین ایمنی آینده خود و خانواده، وظیفه گرایی و خدمت رسانی، از انگیزه های مثبت و معقول به شمار می آیند ولی هنگامی که انگیزه های مالی در شکل زیاده خواهی، چشم و هم چشمی و تجمل گرایی بروز کند، نمی توان موافقت اسلام را با چنین انگیزه هایی انتظار داشت. در عربستان سعودی اشتغال زنان ممنوع نیست اما شرایط و محدودیت های بسیاری وجود دارد، با توجه به این نکته که، اگر زنان یک جامعه به حقوق انسانی خود دست نیابند، هرگز نمی توانند مادرانی شایسته و همسرانی مناسب برای فرزندان و شوهران خود باشند لذا وضع قوانینی که از حقوق اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی زنان حمایت کند در کشور عربستان ضروری می باشد. صاحب نظران مسائل اقتصادی و اجتماعی به این نتیجه رسیده اند که کرامت و شرافت انسانی عنصر اصلی شخصیت انسان را تشکیل می دهد. زن و مرد از این حیث، هیچ گونه تفاوتی ندارند. اما لازمه اش این نیست که آنان از حقوق مشابه برخوردار شوند برای اینکه بین آن دو از جهات مختلف تفاوت وجود دارد و تفاوت در حقوق و تکالیف و مجازاتها آنها را از همدیگر متمایز می کند، و این تفاوت ناشی از مقتضیات جسمی و روحی آن دو بوده و نه تنها ظلم و تبعض در حق آنان نیست بلکه عین عدالت و مطابق با مقتضیات جسمی و روحی آنان می باشد.

کلید واژه‌ها: زنان، اشتغال، اسلام، مشارکت، قوانین، جامعه، کار

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۲	فصل اول: کلیات
۳	بخش اول: طرح کلی تحقیق
۳	۱- بیان مسئله
۵	۲- سوالات تحقیق
۵	فرضیه‌ها
۶	۳- اهمیت و ضرورت پژوهش
۷	۴- اهداف تحقیق
۷	۵- روش تحقیق
۷	۶- ساختار تحقیق
۸	۷- پیشینه تحقیق
۹	بخش دوم: مفاهیم و واژه شناسی
۹	۱- اشتغال :
۱۰	۲- ابعاد اشتغال :
۱۱	۳- اشتغال زنان در اسلام
۱۱	۴- اشتغال زنان:
۱۲	۵- وضعیت زنان در ایران باستان
۱۳	۶- اشتغال زنان ایران قبل از انقلاب اسلامی
۱۴	۷- عربستان
۱۵	۸- وضعیت زنان عربستان قبل از ظهور اسلام
۱۶	۹- وضعیت زنان عربستان پس از ظهور اسلام
۱۶	۱۰- وضعیت زنان عربستان در عصر کنونی
۱۷	آموزش زنان در عربستان:
۱۸	حضور در اجتماع زنان:
۱۸	فرهنگ روئند:
۱۹	حق سفر زنان عربستان:

آیین عربستان:	۱۹
اقلیت های دینی در عربستان:	۱۹
رانندگی زنان در عربستان:	۲۰
حق رأی زنان در عربستان:	۲۰
ورزش زنان در عربستان :	۲۰
علمای عربستان :	۲۱
نظام حقوقی و سن ازدواج زنان عربستان:	۲۱
فصل دوم: مبانی فقهی اشتغال زنان	۲۲
بخش اول: مبانی اشتغال زنان	۲۳
۱-۱-۲ قرآن کریم	۲۳
۲-۱-۲ روایات	۲۷
۳-۱-۲ سیره ی پیامبر اکرم (ص)	۲۹
۴-۱-۲ نظر فقها	۳۰
ضوابط شرعی اشتغال زنان	۳۱
الف : نظر فقهای سنی	۳۲
ب : ادله اهل سنت برای اثبات ادعای خود	۳۳
دلیل اول: آیات قرآن	۳۴
دلیل دوم: روایات	۳۵
دلیل سوم: قیاس اولویت	۳۶
دلیل چهارم: اصل عملی	۳۶
ج : نظر فقهای شیعه	۳۶
ادله اشتغال زنان از دیدگاه فقهای امامیه	۳۷
ادله امامیه	۳۷
دیدگاه اسلام درباره اشتغال زنان	۴۳
تحلیل نظر فقها با وضعیت موجود	۴۶
بخش دوم : بررسی شخصیت وجودی زنان	۵۰
الف: اصول حاکم بر شخصیت زن	۵۰
۱-۲-۲ تساوی زن و مرد در اصل آفرینش	۵۰

۵۱	۲-۲-۲ تساوی در وصول به بالاترین مراتب کمال
۵۱	۳-۲-۲ تفاوت های تکوینی زن و مرد
۵۱	۴-۲-۲ مشارکت زنان و مردان در مسئولیت اجتماعی
۵۱	۵-۲-۲ تساوی در اصل دعوت به کار
۵۱	۶-۲-۲ غایت‌مندی حیات و آفرینش
۵۲	۷-۲-۲ تساوی در استعدادها و امکانات
۵۲	۸-۲-۲ استقلال اقتصادی زنان و مردان
۵۲	ب: منشاء تمایز بین اشتغال زن و مرد
۵۲	۱- تفاوت‌های زیستی:
۵۲	۲- تفاوت‌های روانی
۵۳	۳- تفاوت‌های رفتاری و اقتصادی
۵۳	۴- تفاوت‌های تشریحی
۵۳	ج: بررسی جایگاه اقتصادی زن در اسلام
۵۳	ادله استقلال مالی زنان در اسلام
۵۳	۱- آیات قرآن
۵۴	۲- قاعده تسلیط
۵۴	۳- روایات
۵۵	فصل سوم: بررسی حقوقی اشتغال زنان در ایران
۵۶	حقوق اشتغال زنان در ایران:
۵۶	۱- قوانین ناظر بر امور خانواده
۵۶	الف: پرداخت نفقه تکلیف مرد است
۵۷	ب: رضایت شوهر برای اشتغال زن در خارج از خانه
۵۹	۲- قوانین و مقررات ناظر بر اشتغال زنان
۵۹	الف: قانون اشتغال نیمه وقت زنان
۶۰	ب: اشتغال زنان در قانون کار
۶۱	ج: حمایت از زنان در قانون کار
۶۲	۳- مواد قانونی مرتبط با زن، خانواده و اشتغال وی
۶۲	الف - اختیار مقید شوهر در مخالفت با شغل زن

- ب - حسن معاشرت ۶۴
- ج - معاضدت در تشیید مبانی خانواده ۶۴
- د- ریاست شوهر بر خانواده ۶۵
- ه - استقلال مالی زن و شوهر ۶۵
- ز- تکلیف نفقه دادن به زن ۶۵
- ۴- سایر مواد قانونی درباره ی شغل زنان ۶۶
- الف: مخالفت با شغل زن: ۶۶
- مفهوم مصالح خانوادگی و حیثیت زن و شوهر ۶۶
- ب: اجازه و اختیار حرفه و صنعت به زن ۶۷
- ج- آثار حکم دادگاه بر منع زن از اشتغال خاص ۶۸
- د- چگونگی استفاده از اختیار شوهر و حدود آن ۶۹
- ه -رها نکردن پیشه ای که منافی مصالح خانوادگی یا حیثیت زن و شوهر است ۷۰
- ۵- منشور حقوق و مسئولیت های زنان در نظام جمهوری اسلامی ایران و اشتغال ۷۱
- ۶- قوانین و مقررات در مورد مالکیت زن در اموال خود ۷۲
- ۷- قوانین و مقررات ناظر بر اشتغال زنان ۷۵
- ۸- قوانین و مقررات سیاست های اشتغال زنان در جمهوری اسلامی ایران (۱۳۷۱/۵/۲) ۷۸
- ۹- سیاست های اشتغال زنان در جمهوری اسلامی ایران (مصوب ۲۰ / ۵ / ۱۳۷۱ - شورای عالی انقلاب فرهنگی) ۷۹
- ۱۰- زمینه های مساعد قانونی برای اشتغال زنان ۸۰
- ۱۱- زمینه های مساعد در قانون اساسی (برای کار زنان) ۸۲
- فصل چهارم بررسی اشتغال زنان در عربستان، مقایسه اشتغال زنان در ایران و عربستان ۸۴
- بخش اول: بررسی اشتغال زنان در عربستان ۸۵
- ۴-۱-۱- وضعیت زنان در عربستان جاهلی ۸۵
- ۴-۱-۲- وضعیت زنان در جامعه کنونی عربستان ۸۵
- ۴-۱-۳- قانون اشتغال زنان در عربستان ۸۷
- ۴-۱-۴- رانندگی زنان در عربستان : ۸۹
- ۴-۱-۵- شرایط رانندگی زنان در عربستان ۹۰
- بخش دوم : مقایسه قوانین اشتغال زنان در ایران و عربستان ۹۲

- ۹۲ ۱-۲-۴ مقایسه قوانین
- ۹۶ ۲-۲-۴ محدودیت های شغلی زنان در ایران
- ۹۷ ۳-۲-۴ مسائل اقتصادی زنان
- ۹۸ ۴-۲-۴ کنوانسیون رفع هرگونه تبعیض علیه زنان
- ۹۸ ۵-۲-۴ قانون حمایتی از زنان
- ۱۰۰ ۶-۲-۴ بررسی عوامل اشتغال زنان
- ۱۰۱ ۷-۲-۴ دستاوردهای اشتغال زنان
- ۱۰۱ ۸-۲-۴ پیامدهای اشتغال زنان
- ۱۰۳ نتیجه گیری
- ۱۰۵ پیشنهادها
- ۱۰۶ منابع

مقدمه

یکی از مسائل مهم و مورد توجه دین مبین اسلام مراعات تساوی حقوق زن و مرد و عدم تبعیض آنان براساس جنسیت است، لذا اشتغال زنان در خارج از منزل همواره مورد توجه اندیشمندان و یکی از موضوعات مهم اجتماعی در جهان کنونی می باشد.

دیدگاه اسلام در مورد اشتغال زنان و فعالیت های اجتماعی و اقتصادی آنان تابع نگاه جامع اسلام به جایگاه انسانی، نیازها و مصلحت های فردی و اجتماعی انسان با در نظر گرفتن اهداف کلی خلقت و سازگاری این فعالیت ها با فطرت و طبیعت روحی و جسمی زنان می باشد. نهاد خانواده نهادی مقدس در فرهنگ اسلامی و مورد نظر خداوند می باشد. مودت و رحمت عطیه ای است که از ناحیه ی خداوند به دو رکن خانواده اعطا شده است. همچنین بسیاری از حقوقی که در چهارچوب خانواده برای یکی از طرفین قرار داده شده در حقیقت از حقوق نهاد خانواده است نه از حقوق فردی زوجین. وظیفه اصلی زنان بنا بر خلقت الهی ایشان ایفای نقش مادری و تربیت فرزندان به عنوان رازتداوم حیات بشری می باشد. اسلام برای خانواده اهمیت ویژه ای قائل است ولذا در اسلام برای سلامت خانواده و پیشگیری از تزلزل آن دستورات فراوانی وجود دارد. از میان اعضای خانواده زن بیش از دیگران مورد توجه قرار گرفته است. موضوع اشتغال زن در خارج از خانه یکی از مسائل چالش برانگیزی است که اگر به ابعاد مختلف آن توجه نشود استحکام خانواده را در معرض خطر قرار می دهد. شناخت جایگاه و حقوق زن در اسلام، شناخت مؤلفه های تساوی و عدالت و نسبت آن با حفظ شئون زن و مرد از جمله مسائلی است که همواره اهل نظر را به چالش فرا خوانده است، همچنین ضرورت یا عدم نیاز زن را برای حضور در فعالیت های مختلف اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، علمی و ... از جمله سوالات مهمی است که اگر چه بارها پاسخ خود را یافته لیکن با هر تحولی به نوعی دیگر مطرح می شود.

عده ای بدون توجه به خصوصیات جسمی و روحی زنان و نقش تربیتی او در خانواده و جامعه اشتغال زنان را پا به پای مردان در همه کارها حتی مشاغل سخت و زیان آور نمود تساوی حقوق زن و مرد اعلام کرده و مخالفین با این نظریه را به داشتن افکار متحجرانه و تبعیض آمیز متهم می نمایند. اشتغال بی قید و بند برای زنان بدون توجه به ویژگی های او نه تنها نشانه آزادی و تساوی حقوق زن و مرد نیست بلکه ظلمی بزرگ در حق زنان، خانواده و جامعه نیز محسوب می شود.

فصل اول

کلیات

بخش اول: طرح کلی تحقیق

۱- بیان مسئله

توانایی‌ها و خدمات ارزشمند زنان در جامعه بر هیچ کس پوشیده نیست در برخی از صحنه‌ها زنان از مردان جلوتر هستند، ولی بی ارزش کردن و بها ندادن به امور خانواده و تربیت فرزندان همچنین کشاندن زنان به جامعه و محول کردن کارهایی که بر عهده ی مردان است آن هم با دستمزدهای ناچیز نوعی تجاوز به حقوق زنان و بیگاری کشیدن از آنان است که مفسد و لطمات جبران ناپذیری را در درجه اول به خود زنان و در درجه دوم به جامعه و به کانون خانواده ها وارد می سازد، در حالی که یکی از مهمترین نقش های زنان نقشی است که در خانواده ایفا می کنند. هرچند که اسلام زنان و مردان را به فعالیت اقتصادی و اشتغال دعوت می کند و هردو را مالک در آمد خویش محسوب می کند ، ولی محدودیت هایی نیز برای مرد و زن قائل شده است که این محدودیت ها به دو دسته تقسیم می شوند : دسته اول : محدودیت هایی است که به خود فعالیت اقتصادی بر می گردد و دسته دوم : درباره ی ارتباط افراد مسلمان با یکدیگر است . در محدودیت دسته اول هیچ گونه تفاوتی بین مرد و زن وجود ندارد ، به عنوان مثال اگر ربا حرام است برای هر دو (مرد و زن) یک حکم واحد وجود دارد . ولی در محدودیت نوع دوم ، با توجه به اینکه خصوصیات مرد وزن در احکام جزئی متفاوت است این محدودیت ها با توجه به جنسیت متفاوت می شود . به عنوان مثال زنان پس از ازدواج حتما باید رضایت همسرانشان را برای کار داشته باشند و یا اینکه در اسلام حق سرپرستی و نفقه بر عهده مردان می باشد. امروزه با پیشرفت های علمی و صنعتی و پدیدار شدن مشاغل جدید و اشتغال زنان در این مشاغل حقوق زنان رعایت نشده است ، زیرا شرایط و ضوابط اشتغال زنان با توجه به اینکه مسئولیت مادری و همسری با مردان متفاوت می باشد. در عصر کنونی که زنان نیمی از جمعیت کشور را تشکیل می دهند و دارای استعدادها و پتانسیل و تواناییهای بالقوه هستند و می توانند در توسعه و نوسازی کشور اثرات مطلوبی به جای گذارند .

این در حالی است که از حقوق زنان در قوانین دفاع نشده و یا قوانین وضع شده در حمایت از زنان به درستی اجرا نمیشود که نتیجه این بی توجهی صدمات زیادی به کانون خانواده ها وارد کرده به طوری که جامعه امروزی ما با مشکلاتی از قبیل آمار بالای طلاق، تک فرزندی بیگاری کشیدن از زنان، مشکلات جسمی و روحی و بیماریهای صعب العلاج و ... روبرو شده است.

این گونه مشکلات را می توان با اجرای درست برخی از قوانین و یا وضع قوانین جدید برطرف نمود. لذا با توجه به این مسئله پژوهش حاضر به بررسی مبانی فقهی و حقوقی اشتغال زنان در ایران و عربستان می پردازد و در صدد بیان این مسأله است که آیا این قوانین، از حمایت های لازم برای زنان برخوردار است یا نه؟ کمبودهای موجود در قوانین جهت رفاه زنان شاغل و راه های هموار کردن مشکلات زنان شاغل چیست و این موانع را چگونه می توان رفع کرد؟

۲- سوالات تحقیق

۱. حکم فقهی اشتغال زنان از نظر اسلام چیست؟
۲. آیا حقوق زنان شاغل در قوانین رعایت شده است؟
۳. وضعیت اشتغال زنان در عربستان چگونه است؟

فرضیه‌ها

۱. در اسلام منعی برای اشتغال زنان وجود ندارد و زن و مرد در اشتغال با هم مساوی هستند مگر در مواردی که اشتغال زن به کانون خانواده صدمه ای وارد نماید.
۲. به نظر می رسد در قانون موجود حمایت های لازم از زنان صورت نگرفته است که همین مسأله باعث لطمه زدن به کانون خانواده ها و تربیت فرزندان شده است.
۳. زنان در عربستان از حمایت های لازم برخوردار نیستند و کمترین آمار اشتغال زنان مربوط به کشور عربستان می باشد.

۳- اهمیت و ضرورت پژوهش

در جامعه امروزی که حضور زنان در محیط کسب و کار، زمینه افزایش بهره وری و تولید ناخالص داخلی، کاهش فقر و بیکاری رشد و توسعه اقتصادی و رونق تولید را به دنبال دارد بر همین اساس امروزه زنان به عاملی تاثیرگذار در جریان اشتغال و کارآفرینی و بالا بردن درآمد خانواده ها مبدل شده اند. همانند گذشته که زنان نقش مؤثری در ایجاد تمدن بشری داشته اند و اشتغال آنان در کنار مردان و در مزارع و خانه امری عادی تلقی می شد.

لذا هرچند که اسلام زنان و مردان را به فعالیت اقتصادی و اشتغال دعوت می کند و هردو را مالک در آمد خویش محسوب می کند، ولی محدودیت هایی نیز برای مرد و زن قائل شده است که این محدودیت ها به دو دسته تقسیم می شوند و این در حالی است که زنان شاغل علاوه بر شغل، نقش مادری و همسری را نیز ایفا می کنند بر همین اساس اگر حمایت های لازم را از زنان شاغل صورت نگیرد پیامدهای از قبیل: سست شدن کانون خانواده، خستگی در محیط کار، آزار واذیت زنان، کم شدن میل به فرزند داشتن، اختلال در روابط خانوادگی و ... را در پی خواهد داشت و این در حالی است که در جامعه کنونی اکثر زنان با این مشکلات روبرو هستند. زنان در ایجاد و پیشرفت تمدن سهم به سزایی داشته و دارند ولی جایگاهی که در اجتماع برای زنان قائل هستند متناسب با این سهمشان نبوده و نیست. در مواردی که زنان خارج از خانواده اشتغال دارند همواره از شرایطی برابر با مردان برخوردار نیستند، زنان در بخش خدمات، صنایع سبک و ظریف بخش مهمی از نیروی کار را تشکیل می دهند اما به ندرت به مشاغل بالای مدیریتی دست می یابند و از اصل مزد مساوی در برابر کار محروم هستند. بهبود شرایط اجتماعی زنان هم یک ضرورت انسانی است و هم آثار اجتماعی مهمی را در پی خواهد داشت. در عصر حاضر شرکت فعالانه زنان ایران در تمامی عرصه های حیات زندگی اجتماعی و فردی نشان دهنده ی لیاقت و شایستگی آنان در امور اجتماعی و سیاسی بوده و شخصیت واقعی آنان را به همگان ثابت نموده است.

با توجه به اینکه در اسلام تساوی بین زن و مرد وجود دارد، آیا اسلام اشتغال زنان را جایز می‌داند؟ و آیا با مشکلات کنونی جوامع و خانواده‌ها نظام حقوقی جامعه ایران و عربستان از حقوق زنان حمایت می‌کند؟ و یا قوانینی جهت تسهیل کار زنان وضع می‌کند؟ پژوهش‌های موجود در حال حاضر از دیدگاه رفع موانع و مشکلات به وجود آمده در جامعه کنونی و صنعتی مطالعه و بررسی نشده است و زنان شاغل با مشکلات فراوانی در محیط کار، خانواده و جامعه روبرو هستند.

۴- اهداف تحقیق

با توجه به آنچه گفته شد تحقیق حاضر در جهت تبیین موضوع، اهداف زیر را در نظر دارد:

۱. دیدگاه شریعت اسلام درباره مشاغل و اشتغال زنان
۲. بررسی حقوق زنان شاغل در جامعه، قانون کار و قانون اساسی
۳. مقایسه قوانین اشتغال زنان در ایران و عربستان
۴. بررسی کاستی‌ها قوانین در اشتغال زنان

۵- روش تحقیق

شیوه‌ی نگارش پژوهش به روش تحلیلی و توصیفی و با ابزار فیش برداری انجام شده و در تدوین آن از کتاب‌های مختلف فقهی و حقوقی و از منابع اصلی و اولیه فقه امامیه و اهل سنت استفاده شده است. در بسیاری موارد از آیات قرآن کریم و احادیث معصومین (علیهم السلام) و نظر فقهای مذاهب اسلامی استفاده شده و برای حصول اطمینان سند و منبع آن ذکر شده است.

۶- ساختار تحقیق

در فصل اول به بیان کلیات، مفاهیم، بیان مساله، فرضیه، اهداف تحقیق و تاریخچه اشتغال زنان در ایران و عربستان پرداخته شده است در فصل دوم بخش اول مبانی فقهی اشتغال زنان از جمله کتاب، سنت، روایات و نظر فقها بررسی شده است و در بخش دوم شخصیت وجودی زنان بررسی شده است. فصل سوم قوانین اشتغال زنان در ایران و حقوق زنان شاغل بررسی شده است. فصل چهارم بخش اول به بررسی قوانین اشتغال زنان در عربستان پرداخته شده است و در بخش دوم